

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Concessione Praebendarum, & Ecclesi[a]e non vacantis. Titulus VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

ti, licet ad Episcopum (si superesset) admissio & institutio huiusmodi pertineret, c. 1. de institut. in 6.

Sicuti Ordinarij institutio, spreta patroni presentatione facta, non subsistit: ita nec à patrono propria auctoritate facta institutio, valet, c. 1. 16. q. 7.

Patroni de presentando alternis vicibus convenire possunt, pluresq; simul presentare, de quibus Ordinarius instituendum deligat, c. fin. de præben. in 6.

Si patroni plures in presentatione non fuerint concordēs, attenditur maior & melior pars, c. quoniã, extr. de iure patro. & c. si fortè, dist. 63.

Episcopus, qui instituit secundo loco presentatum, in pœnã tenetur providere etiã primo presentato, c. que rimoniã, extr. de iure patro.

DE CONCESSIONE PRÆBENDARUM, & Ecclesię non vacantis.

Titulus VIII.

Continuatio.

Alter modus conferendi beneficia, est, collatio, q̄ nullius patroni præmissã presentatiõnẽ, sed eius tantũ, qui ius concedẽdi præbendas omni patronatus iure liberã & solutas habet, auctoritatem requirit.

Quid est Collatio?

Collatio est præbendæ liberæ, & ab omni cuiusque patronatum soluta, ab eo, qui vel summa auctoritate & præeminentia præpollet, vel qui ex lege & consuetudine ius conferendi beneficia habet, liberè, palãm, purè & sine diminutione facta concessio. Hęc descriptio colligitur ex

Quotuplex Collatio?

A causa efficiente duplex potest intelligi: vel extraordinaria, vel ordinaria. Extraordinaria dicitur, Collatio, quæ fit, vel ex mandato Legati sedis Apostolicæ, aut Pontificio rescripto. Ordinaria autem fieri dicitur, cum Episcopus, vel Capitulum ex lege, vel consuetudine, ius conferendi habentes, beneficia concedunt, c. postulasti, extr. eod.

Quæ causa Efficiens?

Est Apostolica autoritas & potestas ordinaria vel delegata, lex & consuetudo, conferendi ius tribuentia.

Quod est Subiectum?

Est Summus Pontifex, ex summa, qua pollet, autoritate: Legatus Sedis Apostolicæ, ex potestate commissa: Episcopus: alijq; Prælati, sive seculares, sive regulares, ex lege, vel consuetudine, facultatem concedendi præbendas habentes, c. postulasti, c. accedens, extra eod. c. cum notis, extr. eod.

Sed inter Summum Pontificem, Legatum & Ordinarium, circa collationis potestatem constituuntur gradus. Nam ad Episcopum, vel Prælatum omnium quidem basilicarum, quæ in eius territorio positæ sunt, collatio regulariter pertinet, vacaturam tamen præbendam suæ dispositioni reseruare non potest, c. 2. extra de concess. præbend. & longè minus in eadem publici ius tribuere. Legatus autem: non modo vacantes intra suæ legationis terminos Ecclesias confert,

conferre, verùm etiam vacaturas referuare poterit; licet eidem vacaturis alicui ius tribuendi nulla sit facultas. At Apostolicus & vbiq; vacantes donare, & vacaturas suæ prouisioni referuare, & in vacaturis ius tribuere potest, cùm in ipsoplenitudo resideat potestatis, c. 2. de præbéd. in 6. c. significasti, extr. de elect. & c. proposuit, extr. de concess. præbend.

Quod Obiectum?

Beneficium à iure patronatus solutum, & per mortem, resignationem, translationem, beneficiati, vel alium quemcunque modum vacans, c. nulla Ecclesiastica, c. relatum, & c. ex tenore, ext. eodem.

Quot modis Beneficium vacare dicitur?

Multis: 1. Morte ipsius beneficiati, c. 2. ver. ne desiderare quis mortem, extr. eod. 2. Renunciatione eius, qui illud fuerat affectus, siue simplex sit renunctio, siue permutationis causa facta, c. susceptum, de rescript. in 6. c. 1. extr. de rerum permutat. Est tamen distinguendum inter vacationem ob mortem, & resignationem, in hoc casu. Nam si Legatus vel Pontifex mādēt alicui beneficium per resignationem vacans conferre: si illud per mortem vacet, nō debetur, sed cessat mandatum, nisi aliam fuisse mandātis intentionem ostendatur. At: si duo super eodem beneficio literas impetrent, & vnus per mortem, alter per resignationem beneficium vacare dicat, posterior si beneficium resignatione vacauerit, erit priori præferendus, d. c. susceptum, de rescript. in 6. 3. Beneficium vacare dicitur, ob delictum: vt

si pœnæ causa ob delictum quis beneficio fuerit priuatus, c. graue, extrà, de excess. prælatorum.

4. Electione & secuta confirmatiõe. Nam si quis ad Episcopatum electus fuerit, & confirmationem acceperit electionis, beneficia quæ habet, mittit, c. cùm in cunctis, extr. de electionibus, &c.

5. Acquisitione beneficij, curam, vel dignitatem annexam, habentis: siquidem cum quis beneficium assequitur, quod vel curam, habeat, vel dignitatem annexã, prius beneficium ipso iure vacat, cui vel cura animarum, vel dignitas inhærebat, extrauag. execrabilis, tit. de præbend. & Abb. in c. de multa, extra de præbend.

6. Translatione absque Pontificis auctoritate facta: Episcopo enim ad aliam Ecclesiam relicta sua, transeunte, eiusque possessionem adepto, prior eius sedes, ac etiam posterior, quam per superbiam concupiuit, vacua fiet, c. quædam, extr. de translat. Episcoporum.

7. Negligentiã intra annum accipiendi sacerdotales Censuris ab eo, cui parochialis Ecclesia collata est. Nam is, qui parochiam adeptus est, intra annum curare debet, vt ad Ordines promoueat, c. si negligat, & annuus integer labatur, illa Ecclesia priuatur, nec post priuationem illa eide transferri poterit, c. commissa, & c. licet canon, c. lect. in 6.

8. Per contractum matrimonium clericus in Ordinibus constitutus, si matrimonium contrahat, nec ab eo ad admonitionem etiam abstinere velit, beneficij obtenti iacturam facit, glos. in c. 1. extr. de cler. coniugatis.

Sunt & alij modi, quibus beneficia vacare dicuntur: qui breuitatis causa hic omittuntur. Cuiusmodi

ijdem Canonicas sanctiones diligenter legentibus, facile patefient.

Quæ forma conferendi Beneficia?

Ut is, qui conferendi potestatem habet, beneficium liberum, & vacans intra statuta Canonibus tempora, liberè, palàm, purè, & absq; diminutione aliqua conferat, ei, qui iure ipsum tenere non prohibetur. Ex quibus requisita necessaria collationum colligi possunt: 1. Ad collationem requiritur, vt collatio fiat ab eo, qui ius cõferendi habet. Ius autem conferendi habent, qui suprà enumerati sunt: vt Pontifex, Legatus de latere, Episcopus, Capitulum, & interdum alij Prelati. Pontifex non tantùm vacantes Ecclesias & præbendas de plenitudine potestatis cõfert, sed etiam in vacaturis ius tribuit. Legati sunt duplices, missi, siue nati, & legati de latere. Legati missi, vel nati, vigore suæ legationis non conferunt, nisi sibi specialiter cõcedatur: Legatis verò de latere, sine speciali concessione, etiam Ecclesiastico patrono inuito cõferendi facultas cõpetit, c. dilectus, ext. de off. leg. Episcopus & Capitulum quãdoq; coniunctim, quandoq; separatim cõferunt, si communiter & cõiunctim, alter sine altero potestatem conferendi exercere non poterit, nisi in altero impedimentum subsit. Impedimentum esse potest, vel mortis, vel suspensionis, vel maioris excommunicationis, c. vnico: ext. ne sede vacante aliquid innouetur, & in 6. & Abb. in c. ex parte, ext. de constit. Cũ verò ad solũ Episcopũ, cum cõsilio sui Capituli præbendarũ spectat collatio, distingue. Aut Episcopus, iusto impedimẽto nõ

impeditur, & tamen per sex menses collationi differt: & ad Capitulum deuoluitur conferentius; aut in rebus humanis eximitur, & tunc Capitulum se non potest intromittere, mora Episcopi mortem eius non præcedente: secus si præcederet, tunc enim conferret. Si autem ad Capitulum solum collatio pertinuerit, & intra præscriptum terminum conferre neglexerit, Episcopus cum consilio religiosorum virorum, negligentiam Capituli supplebit. . Quod si & Episcopus negligens sit, Metropolitanus etiam absque illa traditione disponet, c. ex parte, vbi Abb. extr. de concess. præbend. 2. Requiritur, vt beneficium sit liberum: nam si esset in alterius patronatu, & sic iuri alieno subiectum, nec liberè Episcopus de eo disponere posset, non haberet propriè locum collatio, sed institutio, supra, toto titulo de institut. 3. Vt vacet beneficium: (quibus autem modis vacet, iam dictum est) vnde Gelasian Concilio Lateranensi statuit, nec cõcedi, nec promitti, non vacantia beneficia posse, imò promotionem vacaturi beneficij esse ipso iure nullam, & institutum scienter in beneficium vniuersi deponendum esse, c. 1. c. 2. & c. ex tenore, extra eodem. 4. Vt legitimo tempore collatio fiat. Est autem legitimum tempus sex mensium, intra quod Episcopus, vel Capitulum, conferre debet: quo elapso de Episcopo ad Capitulum, vel de Capitulo ad Episcopum, deuoluitur collatio. Et sciendum, quod illud tempus a die vacationis incipiat, nec legitime impedito currat, c. quia diuersitatem, c. nulla Ecclesiastica, extra eod. Quod tamen intelligitur de be-

de beneficijs ultra sex menses vacantibus: nō autem Episcopatibus, qui intra tres menses conferendi sunt, c. dilectus, extr. eod. c. postquam, 50. dist. & c. ne pro defectu, ext. de elect. 5. Requiritur, vt collatio liberè fiat, non ob pecuniam, fauorem, consanguinitatem, vel affinitatem, Sed ob vitæ merita, c. Moyses, 8. q. 1. & c. si quis præbendis, 1. q. 3. Vnde recenset Hostiensis, cūm Ecclesia Argentinensis, de beneficio conferēdo tractaret, & quilibet nominaret nepotem, & sibi sanguinis necessitudine iunctum indignū, quēdam Romanum Canonicum, asinum qui plus minùs viginti annis Capitulo seruiuerat, nominasse, asserens ipsum asinum, propter seruitia Capitulo præstita, digniorem esse omnibus nominatis. 6. Palàm fieri debet collatio: aliàs enim fieri non potest, vt fraudis suspicione careat, c. clericus solus, dist. 81. 7. Requiritur, puram, & non sub conditione, vel modo, conceptam esse collationem: Neque ipsam aliqua pactio, conuētio, vel promissio, præcedat, c. quàm pio, 1. q. 2. & c. fin. extr. de pactis. Licet per rescriptum Apostolicum collatio in diem, vel sub conditione fieri possit, c. pastoralis, 7. quæst. 1. 8. Vt absque vlla diminutione fiat. Quia Ecclesiastica beneficia absque diminutione conferri debent. Non ab ipso collatore pars fructuum & reddituum retineri, vel ipsum beneficium inter duos secari, nisi necessitate & commoditate id ipsum suadente, vt infra, toto titulo, vt Eccles. benef. absque diminut. conferantur, & c. maioribus, extr. de præbend. & dignitatibus. 9. Requiritur, vt persona, cui cōfertur beneficium, talis sit, vt habere

collatum beneficium possit. Vnde suspensus, & communicatus, pueri, & beneficiati, nō reputantur beneficiorū capaces, & idonei. Quia conicitur beneficium, vt seruitiū præstetur. Sed excommunicati à ministerijs sacris longè abscedere iubentur: pueris obstat iudicij tenuitas. Licet pueri Hostiens. pueros arceri tantū à dignitatibus, nō autem à beneficijs, cū illos ordinari permittat, c. de his, 28. distin. Sed hæc ordinatio, de minoribus Ordinibus, qui absq; beneficijs quoadque cōferuntur, intelligi potest. Beneficiatus autem impedimento est seruiendi nexus, quo ipsi suæ Ecclesiæ sunt deuincti. Non debent igitur in alia Ecclesia idonei reputari, cū eadem debeat uiuere non possint, c. super inordinata, extr. de p. bend. & dig.

An pluralitas Beneficiorum sit prohibita?

Sicuti in Republica benè constituta, ad honorem eius ampliandum diuersa officia diuersis distribuuntur. Tunc enim Reipublice pulchritudo apparet, si quā plurimum actionibus publicis obeundis eius statui laudabili cōseruādo intendant: ita etiā Ecclesiastica officia, ob propagandū diuinum cultū, unitatem Ecclesiæ cōseruandā, à multis administrantur: graduū enim & ordinū distributio Ecclesiæ unitatē cōseruat, c. ad hoc etiā, 99. dist. Verbiū non fit, quin auaritia eorū in diminutione cultus diuini, violationēq; Christianæ charitatis redundet, qui plura beneficia insatiabili cupiditate aggregāt, & acquirūt. Hac enim ratione cū beneficium Ecclesiasticū, sit ius recipiendi

stentationē, ratione officij & seruitij, quod vna eademq; persona in vno vel diuersis locis p̄stare non potest. Ecclesia sancta, suo priuatur ministro. Rectissimē igitur Canonistæ pluralitatē beneficiorū Christianæ reipublicæ animarūq; salutis, nō tātūm perniciosam, verūm etiā rationi naturali, salutis Ecclesiæ, cōstitutionibus, sanctorūq; Doctorū & Pontificū decretis cōtrariam asserunt. Quod tamē distinctionē quandā patitur. Aut sunt beneficia suprema, dignitatē annexā habētia: vt sunt Episcopatus, Archiepiscopatus, &c. Aut duplicia & dignitates inferiores: vt sunt, p̄sonatus, & beneficia curā animarū habentia. Aut simplicia: qualia sunt omnia alia. in primi & secundi generis beneficijs hæc traditur doctrina, q̄ assumēdo secūdū beneficiū cū auctoritate vel dispensatione Papæ, ipso facto vacabit primū, si sine auctoritate, vtroq; carebit, c. q̄ quanto, ext. de transl. & c. cōquerente, ext. de cler. non resid. solusq; Pōtifex in illis dispēsabit, nec consuetudo in cōtrariū valebit, c. de multa, extr. de præb. In simplicibus aut beneficijs distinguitur: aut sunt cōpatibilia, qualia sunt (vt vocant) sine titulo, aliàs velut commēdata, ob quorū scilicet possessionē quis numero clericorū illi⁹ Ecclesię, in qua beneficiatus est nō adscribitur, c. 1. 21. q. 1. Et ex his nō vnū, sed plura iure cōmuni q̄s habere potest: nisi iure speciali. s. priuilegio statuto vel cōsuetudine q̄s prohibeatur. Aut nō sūt cōpatibilia, sed intitulata: vt sunt, Ecclesię rurales siue cura, vel præbendę alicuius Ecclesiæ collegiata, vel cathedralis, & in his, vt in alijs, beneficijs dignitatē annexam habentibus vel nō, hæc regulatur.

datur: Quòd nemo duas dignitates superiores, vel simplicita beneficia incompatibilia habere, vel retinere possit, Panorm. in c. dudum, extr. de præben. & glos. in c. dudum, extr. de elect. Intantum, vt possidens vnum beneficium, ex quo vitæ sustentationem necessariam habeat, si aliud recipiat, mortaliter peccet, Panorm. in c. conquerente, extr. de cler. nõ resident. & glos. in c. dudum, 2. de elect. in 6. Cùm enim reus beneficij residentiam & seruitium requirat, c. 1. ex. de celebr. Mis. & c. fin. de rescript. in 6. Siquidem datur beneficium, propter officium nec possit clericus in diuersis locis residere & confidendo seruire, patet ex consequenti, clericus possidens plura beneficia, contra Christianam charitatem auferendo victum alijs, diminuendo cultum diuinum, & Ecclesiam debitis obsequijs fraudere, Panorm. in c. dudum, extr. de præben. An autem Pontifex super pluralitate beneficiorum dispensare possit? Et eum ex iusta & rationabili causa posse, traditum est. Causa auctoritate & necessitate Ecclesiæ hoc exigente. Nõ enim nobili, quia nobilis est, velut alar canes, equi, accipitres, vel alia voluptati seruiencia conueniunt. plura beneficia conferenda sunt: Nec vni docto, ob excellentem literarum peritiam, vt tam splendidiorem ducat, sed considerato bono publico, vt scilicet, vir illustris specimẽ vitæ & etatẽ ita edat, vt alij eius exẽplo permoti diuinum cultum sectentur ardentius: literatus autem non sibi, sed Ecclesiæ viuat, eiusq; vtilitatem, quantum fieri possit, ingenij viribus adiuuet, augeat & pro-

& promoueat. Quibus non obseruatis, dubium non est, quin impetrata beneficia etiam ex dispensatione Pontificis, conscientiam impetrantis grauent, isq; Ecclesiastici patrimonij, in explenda cupiditate surrepti, & impiè absumpti, quo indigentes animæ refocillari, vel alij diuino cului dediti & inseruientes alij possent, Deo Optimo Maximo sit rationem exactè redditurus, Panorm. in c. per venerabilem, extr. qui filij sint leg. & notatur in c. consequens, 11. quæst. 3.

Qui Effectus?

1. Est perceptio fructuum beneficij collati.
2. Quòd is, qui contulit beneficium, iure conferendi sit destitutus (quod ad collatū beneficium attinet) nec possit alteri, primo non consentiente, id ipsum conferre: etiam si primus non acceptauerit. Nec sub illa cōditione expressa alteri collatio fieri possit. i. si primus non acceptauerit, c. 2. extr. de elect. c. 2. extr. de concess. præben. & c. pastoralis, extr. de rescript. 3. Effectus est: quòd per collationem factam beneficiato amittatur prius beneficium ipso iure, c. de multa, extr. de præbend. & dig. 4. Acquisitio iurium beneficij collati, quæ vel per electionem vel collationem transferri solent, c. cum dilectus, extr. de iure patro.

Quæ Cognata?

Prouisio, institutio, inuestitura, electio, translatio, postulatio.

Quæ Adiacentia?

Gratiz expectatiuæ, rescriptum, personæ, præ-

Quæ Contraria?

Multiplicitas beneficiorum, vitium ipsius, cui beneficium confertur, temporis, intra quod collatio facienda, lapsus, adiectio conditionum in ordinaria collatione, promissio vacaturi beneficii, conferendi pactum beneficio vacante, simonia, diminutio beneficii conferendi, suspensio, excommunicatio, pupillaris ætas, ambiguitas beneficii de facto occupatio.

AXIOMATA ET SENTENTIAE.

Si ad Capitulum & Prælatum, ut Prælatum potestas conferendi pertinet, de vno ad alterum, lapsu temporis non transit conferendi ius: secus si Prælatus, & Canonicus potestatem conferendi habet, tunc enim Capitulum per negligentiam non conferente, collatio ad Prælatum devolvitur, c. postulastis, extr. eod.

Promissio beneficii vacaturi non valet, c. ex tempore, extr. eod.

Habens potestatem conferendi eandem potestatem conferendi beneficium primum, quod vacabit alteri concedere potest, c. constitutus, extr. eod.

Receptio in Canonicum consensu Capituli tenet, Capitulum providere, quamprimum facultas se obtulerit, c. cum super, extr. eod.

Beneficia vacantia concedi, vel promitti non debent: & cum vacauerint, concedi debent, intra sex menses, quibus elapsis de Episcopo ad Capitulum, &
econtra

contrà deuoluitur collatio, c. nulla, extr. eod.

Si Episcopus & Capitulum habeant potestatem conferendi coniunctim, non potest vnus sine altero nisi in vno subsit impedimentum, conferre, 13. quæst. 2. in principio.

Obstat taciturnitas obtenti beneficij etiam modici, nisi prouisio sit facta motu proprio, c. non potest, de præbend. in 6.

Collatio facta, motu proprio pluribus beneficijs in eadem Ecclesia simul vacantibus, intelligitur facta de pinguiori, si beneficia sint equalia: ad eū spectat electio, cui gratia est concessa, c. super, extr. de testibus.

Collatio facta ad petitionem alterius ad minus beneficium restringi: Et si sint equalia, eligit, qui aliàs conferbat, c. in obscuris, extr. de re iud.

Licet collatio beneficij vacaturi non subsistat, tamen Pontifex in beneficijs vacaturis ius tribuit, c. 2. c. relatū, & c. ex tenore, extr. de concess. præbend.

Si clericus, cui mandatur prouideri de beneficio vacaturo, negligat petere præbendam: non poterit postea aliā petere, nisi fuerit in canonicum receptus, c. si clericus, de præbend. in 6.

Habens gratiam expectatiuam, potest acceptare beneficium vacaturum primum vel secundum: certum tamen acceptare non potest, c. 2. extr. eod. & c. detestanda, & c. de captanda, de concess. præbend. in 6.

Rescripto Apostolico dispensatur, super pluralitate beneficiorum: maximè circa sublimes & literatas personas, c. de multa, extr. eod.

Expressio eius, quod tacitè inest, nihil operatur: nisi

nisi

Nisi per alium modum, quàm quo tacitè inest in
facta expressio, c. constitutus, ext. de rescriptis.

Mandati Apostolici fines sunt diligenter custodi-
di: nec extenduntur, nisi ad casus expressos, etiam de
sensu & in praiudicium prouisi, c. cum dilecta, ext. de
rescriptis.

NE, SEDE VACANTE, A-
liquid innouetur.

Titulus IX.

Continuatio.

SEde vacante, collationis potestas non detur
Sui tur ad Capitulum, nisi Episcopus cum ep-
iscopalia iura teneret in conferendo negli-
gentiam vel moram commiserit. Quia, sede va-
cante, Capitulum vice Episcopi non fungitur,
nihil igitur per Capitulum, nisi speciali iuramento
cessum fuerit, statui debet, c. illa deuotionis, ex-
tr. eod.

Quæ Sedes vacare dicitur?

Sedes vacare dicitur, cum Episcopatus, vel a-
lia dignitas iurisdictionem annexam hænt,
suo antistite priuatur, c. 1. extr. eod.

Quot modis Sedes vacare dicitur?

Duobus verè & interpretatiuè. Verè, vt per
mortem vel renunciationem antistitis. Interpre-
tatiuè verò, per hæresim suspensionè, vel excom-
municationem eiusdem Episcopi vel Prælati, c.
1. extr. de parœcijs, c. 1. extr. de præscriptio.